

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

MAANDOVERZICHT

No. 12-1953

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S TV E R T R O U W E L I J KMaandoverzicht no. 12 - 1953I N H O U D

I	Communisme Internationaal	blz. 1
II	Activiteit van de C.P.N. en haar Hulporganisaties	" 6
III	Vakbeweging	" 13
IV	Andere Stromingen	" 19
V	Activiteit van Indonesiërs	" 22
VI	Overzicht der stakingen in December 1953	" 24

HOOFDSTUK I - COMMUNISME INTERNATIONAAL

Terugblik

Het jaar 1953 opende met de krachtige nagalm van het in October 1953 plaatsgevonden XIXe Partijcongres der C.P.S.U., hetgeen Stalinisme in optima forma inhield.

De voornaamste vraag, die aan het einde van 1953 rees, was in welke mate het Stalinisme in het collectieve leiderschap van de U.S.S.R. voortleeft.

Kenners van de Kremlin-politiek durven hierop geen positief antwoord te geven, omdat zij menen, dat elkander tegenstrevende machten in de opperste leiding van het wereldcommunisme bij voortduring de werkelijke situatie aan een objectieve waarneming onttrekken. Hun voorbehoud wordt gesteund door de dramatische ontknoping, welke Beria op 26 Juni 1953 degradeerde van oppermachtig minister en politiechef tot gemeen misdadiger en hoogverrader.

De officiële afwikkeling, een half jaar later, is bekend. Het vuurpeloton verrichtte voor de zoveelste maal in de geschiedenis van de Sowjet-Russische staat zijn bondig werk.

De Russische propaganda heeft de val van Beria uitgelegd als een bevestiging van het ongeschokte gezag van het nieuwe, collectieve leiderschap der Sowjet-volkeren.

Het is voorshands onduidelijk of Beria moet worden gezien als aanhanger dan wel tegenstander van een politiek van ontspanning. Evenmin is het zeker, dat de Beria-zaak, waarbij nog zes andere kopstukken van de Russische geheime dienst werden vernietigd, definitief is afgesloten.

Voorshands zijn enige opvattingen van de Rusland-expert Franz Borkenau, die vóór anderen een strijd op leven en dood in het Kremlin voorspelde, juist gebleken. Volgens hem is en zal er geen sprake van een zgn. monolithisch bewind in de Sowjet-Russische maatschappij zijn. De door Malenkow o.a. gepretendeerde "granieten eenheid" in Partij en Regering is naar zijn mening namelijk een fictie.

Zonder dit uitgangspunt is bezwaarlijk inzicht te verkrijgen in de betekenis van het "dokterscomplot", dat op 13 Januari 1953 werd "ontmaskerd" en op 14 April 1953 uit de wereld geholpen. Het dubbele boemerang-effect is bekend. Zij, die het "dokterscomplot" geconstrueerd hadden, o.a. Rjoemin en Ignatiew, kwamen in de positie van aangeklaagden of verdwenen geruisloos uit de samenleving. Hun zuiveraars echter, personen uit Beria's directe omgeving, zijn in de tweede helft van 1953 in dezelfde misère geraakt.

Stalin-verheerlijking

De personen-cultus, die tijdens het leven van Stalin haar hoogtepunt bereikte in de uitbundigste lofprijzingen op zijn leiderschap, werd, op gezag van "Prawda" en andere toonaangevende Sowjet-kranten, ingedamd.

Het ware onjuist te beweren, dat Stalin's politieke denkbeelden hebben afgedaan. Wel zou men kunnen stellen, dat Stalin als mens in de historie is teruggetreden en dat de nieuwe leiders zich op de eerste plaats acharen rond de nu weer alles beheersende gestalte en de werken van Lenin.

Ook in de C.P.N. viel in de loop van 1953 de tendens op om zich op het Leninisme-zonder Stalin te oriënteren. Van enige openlijke distanciëring t.a.v. het Stalinisme kan evenwel (nog) niet worden gesproken.

Onmiddellijk na de dood van Stalin leek het er even op of Malenkow als eenling het dictator-gestoelte van de overledene zou bestijgen. Een week later werd bekend gemaakt, dat Malenkow de "eerste secretaris"-post afstond (moest afstaan?) aan zijn mede partijbestuurder Kroestchew. Laatstgenoemde heeft zich in de daaropvolgende maanden, vooral na de arrestatie van Beria, verzekerd van een stevige positie in de C.P.S.U. Het is te speculatief te beweren, dat zulks ten koste van Malenkow is gegaan.

Men krijgt in elk geval niet de indruk, dat het de laatstgenoemde aan gezag ontbreekt. In het huidige collectieve leiderschap - dat zich laat voorstaan op collegiale verhoudingen - zou Malenkow kunnen worden betiteld als primus inter pares, eerste onder zijn gelijken.

De Opperste Sowjet, die in het voorjaar van 1954 opnieuw zal worden gekozen, nam op 15 Maart 1953 het eenparige, constitutioneel niet vlekkeloze besluit om President M. Sjwernik te vervangen door maarschalk K. Worosjilow. Het aftredende staatshoofd werd benoemd tot voorzitter van de Sowjet-Russische Vakbeweging.

Het dingen naar de gunst der massa

De nieuwe Sowjet-leiding ging er medio 1953 toe over bijzondere aandacht te besteden aan de materiële behoeftenbevredestiging van de Sowjet-volkeren.

Een liberaler landbouwpolitiek, het bevorderen van de uitbouw der lichte industrie, het opvoeren van de productie van consumptiegoederen etc. passen in haar streven om populariteit onder de massa te verwerven. In hoeverre deze tactiek zal constrasteren met de vroegere opdracht van Stalin om prioriteit te verlenen aan de zware industrie - met alle daaraan voor de doorsnee Sowjet-burger verbonden ongemakken - zal de praktijk moeten uitwijzen.

In elk geval hebben de nieuwe heersers niet verzuimd te accentueren, dat zij in beginsel een beleid van ontspanning - niet op de laatste plaats in het binnenland - willen voeren.

Na het Beria-proces is nog verklaard, dat de Sowjet-burger zich moet kunnen beroepen op zijn "socialistische rechtszekerheid".

Opzienbarend werd paal en perk gesteld aan de vroegere dominerende rol der geheime politie, onder Beria een "Staat in de Staat".

Een functionaris van het tweede plan, Kroeglow, werd aangewezen tot Beria's opvolger als minister van binnenlandse zaken (M.W.D.), in welk ministerie de voormalige Staatsveiligheid (M.G.B.) reeds was opgegaan toen Beria nog als departementschef fungeerde. Beria's plaats in het Presidium van het Centraal Comité der C.P.S.U. bleef leeg.

Uitdrukkelijk hebben de Sowjet-leiders bekend gemaakt, dat Partij en Regering nauwlettend op het doen en laten van de M.W.D. zullen toezien.

Houding tegenover het Westen

De onderhandelings tactiek van het Kremlin ten overstaan van het Westen onderging ook veranderingen, die minstens zouden kunnen wijzen op een gebaar van toenadering.

Een voorlopige uitkomst van de "nieuwe koers" is de a.s. Conferentie der Grote Vier in Berlijn, waar de Duitse en Oostenrijkse problemen aan de orde zouden moeten komen.

Het Westen wil de Oost-Aziatische vraagstukken niet op de Berlijnse agenda plaatsen. Er is Moskou echter veel aan gelegen het Rode China als Grote Vijfde in Berlijn mede te laten beraadslagen. De U.S.S.R. acht uitsluiting van Mao's afgevaardigden principiëel onjuist.

De voorbesprekingen over atoom-zaken - op de grondslag van president Eisenhowers recente plannen - zullen, naar het zich laat aanzien tot rechtstreeks overleg tussen de ministers Dulles en Molotow leiden. De Sowjet-Russen zullen daarbij mogelijk terugvallen op hun eigen, oudere voorstellen terzake, die het Westen eertijds o.a. afwees wegens het ontbreken van deugdelijke supra-nationale controlebevoegdheden.

De huidige souplesse van het Kremlin behoeft nog geenszins het doen van aanzienlijke concessies in te houden.

Het onder Stalins beleid door vele teleurstellingen geresigneerd geworden Westen blijft rekening houden met de mogelijkheid, dat Moskou, al pratende voorlopig slechts de "status quo" begeert te handhaven.

Het Sowjet-rijk zou zodoende tijd winnen om zich van vele tegenslagen te herstellen.

In dit verband moet mede worden herinnerd aan de voor de communisten vrij moeilijke situatie in de bufferstaten. De Oost-Duitse arbeidersopstand van Juni 1953 heeft ongetwijfeld in het Kremlin een diepe indruk achtergelaten.

Anti E.D.G.

De militaire éénwording van Klein-Europa (E.D.G.) acht het Kremlin, in het voetspoor van wijlen Stalin, een voor Rusland en zijn satellieten zeer ernstige bedreiging.

De Sowjet-propaganda heeft het vooral in de laatste maanden van 1953 ook via de "nationale" communistische partijen aldus voorgesteld, dat een ratificatie van het Verdrag der Europese Defensie Gemeenschap het Westen zal brengen in de sfeer van toenemend oorlogsgevaar en in de greep van de "Amerikaanse oorlogshitsers".

Derhalve wordt de anti-Amerikaanse agitatie - zij het momenteel wat gematigder van toon - op internationale schaal onverdroten door de communisten voortgezet.

Uit de navolgende hoofdstukken treedt ten overvloede aan den dag, welke eisen Moskou te dezen aan zijn volgelingen in de vrije wereld blijft stellen.

De nationale c.p.'en, inclusief de C.P.N., lijden ook in dit opzicht aan een disciplinair aanvaarde bewustzijnsvernauwing, die de Sowjet-Russische buitenlandse politiek van dienst is.

De C.P.N. heeft niets onbeproefd gelaten de indruk te vestigen, dat zij ook buiten eigen gelederen de publieke opinie contra de E.D.G. heeft beïnvloed. In feite doet zij in woord en geschrift niet anders dan opvattingen weergeven van hen, die op grond van eigen motieven, inhaerent aan de vrije meningsvorming der democratie, tegen de E.D.G.-ratificatie bezwaren inbrachten.

Ten onrechte doen de communisten het daarbij voorkomen alsof zij deze bezwaren van politiek zeer uiteenlopende woordvoerders hebben geïnspireerd of beïnvloed.

Het proces-Beria afgesloten

Kennelijk doelbewust vond in December van het afgelopen jaar de berechting van L.P. Beria en zijn zes mede-beschuldigen, allen hoge functionarissen van de Sowjet-Russische Staatsveiligheidsdienst (W.N. Merkoelow, W.G. Dekanozow, B.Z. Koboelow, S.A. Goglidze, P.J. Mjesjik en L.J. Wlodzimirsky) niet in het openbaar plaats, gelijk voorheen het geval was.

Het werd dus geen schijnproces in de beruchte stijl der dertiger jaren, zoals Stalin ze ensceneerde contra politieke rivalen, militaire topleiders en tegen Beria's voorgangers Jagoda en Jezjow.

Het proces-Beria werd, blijkens de officiële publicatie van 18 tot 23 December j.l. onder voorzittersschap van de Maarschalk der Sowjet-Unie, I.S. Konjew, gevoerd. Het vonnis werd met de kogel voltrokken.

De Russische pers rapporteerde de "gloeiende verontwaardiging van het Sowjet-volk". In Nederland fungeerde "De Waarheid" als haar echo.

"Met grote voldoening hebben alle Sowjet-mensen kennis genomen van het bericht, dat deze gemene individuen in mensengedaante, Beria en zijn bende, hun verdiende straf hebben gekregen", zo meldde de Kominformkrant (Nederlandse uitgave 31.12.53).

Het gerecht heeft vastgesteld, dat de misdadige, verraderlijke activiteit van L.P. Beria en het aanknopen van zijn geheime verbindingen met buitenlandse spionnagediensten reeds tijdens de burgeroorlog zijn begonnen, publiceerde hetzelfde nummer van het Kominformweekblad.

"In 1919, toen L.P. Beria zich in Bakoe bevond, pleegde hij verraad, door als geheim agent in dienst te treden van de spionnagedienst der contra-revolutionnaire regering van Moessawat in Azerbeidsjan, welke handelde onder de controle van de organen van de Engelse inlichtingendienst. In 1920, toen L.P. Beria zich in Georgië bevond, pleegde hij opnieuw verraad, door heimelijk in verbinding te treden met de geheime politie van de Georgische mensjewistische regering, die eveneens een filiaal van de Engelse spionnagedienst was". (onderstreping dezerzijds).

Het is opvallend dat niet de Amerikanen maar de Engelsen in verbinding met mensjewisten, i.c. sociaal-democraten, in de processtukken voorkomen.

Gevolgen?

Gevolgen?

De nieuwe partij-secretaris in de Republiek Georgië heeft onlangs stelling genomen tegen een in 1935 verschenen boek van Beria over de geschiedenis der communistische partij in Trans-Kaukasië. Hij verklaarde, dat dit een onwetenschappelijk werk is en riep de hulp in van experts in de Sowjet-Unie teneinde de kwalijke invloeden, welke dit boek op een aantal andere wetenschappelijke werken uitgeoefend had, ongedaan te maken.

Ter toelichting diene, dat Beria's publicatie de basis heeft gelegd voor een verheerlijking (volgens velen ten onrechte) van Stalins rol in het voor-revolutionnaire tijdperk.

Sommigen menen, dat deze bewieroking van Stalin de voornaamste rede was voor het publiceren van Beria's werk.

In "De Korte Geschiedenis van de C.P.S.U. (b.)", tot zeer onlangs de geautoriseerde visie op het Stalinisme, (oplage circa honderd miljoen exemplaren) werd rijkelijk geput uit Beria's boek.

De vraag rijst of de vorengenoemde Georgische partij-functionaris in zijn veroordeling van Beria's schriftuur en de invloed daarvan op andere "wetenschappelijke" werken, mede het oog heeft gehad op de befaamde "Korte Geschiedenis".

Mocht dit het geval zijn, dan zou daarmee een herschrijving van de geschiedenis van het Stalinisme aan de orde kunnen komen, tenminste wanneer Moskou zulks wenselijk acht.

In aansluiting op het vorenstaande zal hiervolgend worden ingegaan op de activiteiten van de C.P.N. en haar hulporganisaties in 1953. Ook andere facetten van het politiek-extremisme in Nederland zijn, waar nodig, belicht. Aangezien vooral de communistische vakbewegingstactiek in toenemende mate op de bredere doelstelling "eenheid van actie" werd afgestemd, is aan die activiteit verhoudingsgewijs wat ruimere aandacht geschonken.

HOOFDSTUK II - ACTIVITEIT VAN DE C.P.N. EN HAAR HULP
HULPORGANISATIES

Nationale politiek der Partij

De 1 Februari-ramp, die het Nederlandse volk in 1953 trof, gaf de C.P.N. als enige politieke organisatie aanleiding om uit deze onvoorziene noodtoestand partij-politieke munt te slaan.

Reeds op 2 Februari 1953 velde het Dagelijks Bestuur der C.P.N., kennelijk op eigen initiatief, in een verklaring een oordeel over de schuldvraag van het onheil. De "na-oorlogse regering-Drees en in het bijzonder de minister van Verkeer en Waterstaat" werden daarin voor de rampspoed verantwoordelijk gesteld.

Met de oprichting van Volkshulpcomité's poogden de Nederlandse communisten de algemene en nationale hulpactie te doorkruisen. Het succes was gering, vooral ook omdat de giften uit de Sowjet-Unie (totaal ten bedrage van een miljoen gulden) niet, zoals door de C.P.N. verhoopt, aan de organisatie van de Volkshulpcomité's doch aan het Nationale Rampenfonds en aan het Rode Kruis ten goede kwamen.

Zo beschikkende handelde Moskou vermoedelijk in het kader van haar algemene toenaderingspolitiek tot de volkeren in het Westen.

Intmiddels werd wel duidelijk, dat het optreden van de C.P.N. de Partij veeleer isoleerde dan in verbinding met de massa bracht. Haar handelwijze riep zelfs in eigen gelederen ontevredenheid op.

Later in het jaar verklaarde de algemeen partij-secretaris dat de stellingname der communisten bij de watersnood op zichzelf absoluut juist was, maar dat de wijze waarop de massa benaderd was te bruusk en te agressief was geweest. Daartij hadden z.i. de vijanden van de Partij misbruik gemaakt van de opwinding onder de massa tot het voeren van een cynische demagogische ophitsing.

Nog minder invloed

De C.P.N. kreeg de rekening gepresenteerd bij de gemeenteraadsverkiezingen in Mei 1953. Haar totale zetel-aantal in de gemeenteraden liep terug tot 193. In 1949 bedroeg dit nog 276 en in 1946 zelfs 483.

De teleurstellende uitslag, die een gestadige teruggang over enkele jaren bevestigde, noopte de Partijleiding openlijk te erkennen, dat zij nog uiterst zwak met de georganiseerde arbeidersmassa verbonden was. De teruggang was aanleiding tot een intern beraad over de gehele linie, dat uitmondde in een Resolutie van het Dagelijks Bestuur van 7 Juni 1953. In deze Resolutie werd "een wending" aangekondigd. Opnieuw moest worden gepoogd verbinding te zoeken met de massa, in de eerste plaats door het werk in de bedrijven, met als agitatie-object de problemen en noden van alle dag. De partij kreeg toen uitdrukkelijk opdracht zich met het vakbewegingswerk te gaan bezig houden.

De voornaamste krachten, aldus de aanwijzing, moesten gericht worden op het werk voor de belangen van de arbeiders en hun vakorganisatie, vnl. in het N.V.V. en de andere Uniebonden. De "eenheid van actie"-tactiek die het aanschijn gaf aan een aantal nieuwe buurt- en bedrijfskranten, werd door Paul de Groot in een partijbestuurszitting van medio September als de juiste koers bevestigd.

Terstond daarop vertrok de algemeen partij-secretaris naar het Costen. Op 16 September 1953 reisde hij af om eerst half November 1953 van achter het IJzeren Gordijn in Amsterdam terug te keren.

De agitatie tegen de ratificatie van het Verdrag der Europese Defensie Gemeenschap, die door de watersnoodramp en de gemeenteraadsverkiezingen enigszins op de achtergrond was gekomen, leefde in het midden van het jaar in verband met de behandeling van het E.D.G.-verdrag in de Tweede Kamer weer sterk op. Nadien kwam er echter stilstand in de actie, in welke periode de aandacht werd toegespitst op de kwestie der huurverhoging.

Eerst in October 1953 laaide de anti-E.D.G.-campagne in alle hevigheid op, hoewel in de C.P.N. enige tijd de mening ongeldig gedaan heeft, dat het weinig zin had nog langer te ageren, waar het E.D.G.-verdrag nu eenmaal in de Tweede Kamer was aangenomen.

Bij haar "eenheid van actie"-tactiek, toegepast in de anti-E.D.G.-campagne en de strijd voor de "dagelijkse belangen van de werkers", houdt de C.P.N. zich de lessen van Lenin voor ogen, die het eertijds het topunt van belachelijkheid noemde om onder het mom van zogenaamde "principiële redenen" het pacteren en compromissen sluiten met tijdelijke voorwaardelijke bondgenoten af te wijzen.

Conformisme

Ook in het afgelopen jaar toonde de C.P.N. de Russische politiek blindelings te volgen. Slaafs vermeldde zij in "De Waarheid" de tegen elkander botsende interpretaties van Moskou inzake het dokterscomplot, de partijvisie op de Juniopstand in Oost-Duitsland en de val van Beria.

Agitatie contra E.D.G.

In December 1953 werd de agitatie tegen de E.D.G. uitgebreid. Op openbare vergaderingen en in verschillende steden huis aan huis, werden handtekeningen verzameld voor protestmoties, die aan de Ie Kamer zouden worden gezonden. In Delft werd een proefstemming betreffende de E.D.G. gehouden (resultaat volgens "De Waarheid" 109 stemmen tegen, 7 voor en 5 blanco).

In enige plaatsen werden door de C.P.N. buurtcomité's opgericht, die onder verschillende benamingen als "Anti E.D.G.-comité" of "Initiatief-comité tegen de E.D.G." optraden en waarin naast C.P.N.-ers leden van de mantelorganisaties zitting hebben.

Deze comité's beijverden zich het vredeswerk van de Vredescomité's te ondersteunen en stemming te wekken tegen de E.D.G.. In het bijzonder waren zij ingeschakeld ter voorbereiding van het op 17 Januari 1954 door de Vredesbeweging te Amsterdam belegde "Congres van Waakzaamheid".

In "De Waarheid" nam de campagne zo mogelijk nog in kracht toe. Er werd een vaste rubriek "Nederland onder de Hamer" opgenomen. De verschijning van een "Deutsche Soldatenkalender" die Paul de Groot bij een zijner spaarzame bezoeken aan de 2e Kamer vertoonde, inspireerde ook tot enige anti-E.D.G.-artikelen.

Betrekkelijk laat opperde de C.P.N., o.a. in de 1e Kamer, in verband met de a.s. Viermogendhedenconferentie te Berlijn, de suggestie om de behandeling van de E.D.G. in de Senaat uit te stellen.

Kunst

Het eerste bezoek sinds 1937 van enkele musici uit de Sowjet-Unie gaf "De Waarheid" aanleiding tot uitbundige lofuitingen op hun artistieke verrichtingen. Marcus Bakker schilderde in verband met het bezoek in een hoofdartikel "Tcekomstmuziek", hoe gunstig in de Sowjet-Unie de toestand voor de kunst en de kunstenaars is, omdat aldaar, in tegenstelling met de kapitalistische landen, het socialistische systeem de voorwaarden schept aan met talent gezegende kinderen van hun vroegste jeugd af de allerbeste opleiding te geven -onafhankelijk van de vraag of pa over geld beschikt.

Ondanks het feit, dat "De Waarheid" zo goed op de hoogte blijkt te zijn van de situatie t.a.v. de kunst in het socialistische vaderland, maakte zij geen melding van een begin December 1953 in het Sowjet-tijdschrift "Znamja" (Banner) verschenen artikel van Ilja Ehrenburg. Daarin klaagde (mocht) deze bekende Russische auteur (klagen), dat de schrijvers in de Sowjet-Unie geen vrijheid genieten in het kiezen van hun thema en de wijze van uitdrukken, maar gedwongen zijn de voorschriften van de bureaucraten op te volgen.

"De Waarheid", kennelijk een paar stappen achter bij deze ontwikkeling in de Sowjet-Unie, die door de "burgerlijke pers" als een ingrijpende wijziging in de kunstpolitiek van Moskou werd gewaardeerd, schonk op 19 December 1953 nog nadrukkelijk aandacht aan de door de C.P.N. enige tijd geleden in brochurevorm uitgegeven redevoeringen van wijlen Zjdanow. Deze in 1948 overleden mede-oprichter van het Kominform wees daarin op de plicht van elke kunstenaar het "socialistisch realisme" in de kunst toe te passen, waarbij de waarheid en het historisch karakter van de artistieke uitbeelding verbonden moeten worden met de taak van de ideologische omvorming en opvoering van de werkers in de geest van het socialisme. Deze "socialistisch realistische" kunst moest bovendien "partijgebonden" zijn, d.w.z. bij voortdurende de betekenis van de communistische partij, de bezieler van alle werkers doen uitkomen.

VERTROUWELIJK

"De Waarheid" van 9 Januari j.l. schonk wel aandacht aan een artikel van de ook in het Westen bekende Sowjet-componist Chatsjatoerian, gepubliceerd in het Novembernummer van het Russische tijdschrift "Sowjet-muziek". Z.i. werd het tijd om tot een herziening van het geldende systeem van toezicht op de componisten te komen.

Het zal, gelet op het vorenstaande, interessant zijn na te gaan of de C.P.N. de voor een nog nader te bepalen datum aangekondigde studiedag voor intellectuelen en kunstenaars zal laten doorgaan, en meer nog, of het geconvoceerde onderwerp "de Zjdanow-redevoeringen", zal worden gehandhaafd.

De levensstandaard

Uitvoerige aandacht schonk het partijdagblad aan de na 1. Januari in diverse sectoren afgekondigde prijsverhogingen.

In verband met de beschikking van Minister Witte, waarbij ook voor nieuw gebouwde huizen de mogelijkheid van huurverhoging wordt opengesteld, worden in verschillende steden, kennelijk mede als gevolg van communistische agitatie, handtekeningenacties georganiseerd.

Inmiddels heeft het communistische Kamerlid Jaap Brandenburg toestemming gevraagd tot het houden van een interpellatie over het verschijnsel van de prijsverhogingen.

Partijbeveiliging

De Kominformkrant van 31 December 1953 bevatte naar aanleiding van de liquidatie van Beria en zijn trawanten een artikel waarin voor alle communistische partijen een richtlijn inzake de partijbeveiliging is verwerkt. Het blad zegt o.m.:

"Gedurende het proces tegen de verraderlijke groep van Beria werd opnieuw bevestigd, dat de imperialistische reactie met alle middelen bezig is de kracht van het kamp van vrede, democratie en socialisme te ondermijnen, dat de agenten van het internationaal kapitaal, handig vermomd als communisten, probeerden en zullen proberen in de rijen van de communistische en arbeiderspartijen binnen te dringen om vijandig vernietigingswerk uit te voeren. Dat moet men nooit vergeten. Men moet er steeds aan denken overal en in elke situatie waakzaam te zijn".
(onderstreping dzz.)

In "De Waarheid", waarin sinds korte tijd weer een vast rubriekje is opgenomen, dat de belangrijkste punten uit het laatstverschene Kominformorgaan bespreekt, werd op 4 Januari 1954 nadrukkelijk de aandacht op de aangehaalde passage gevestigd.

De communistische pers

Het Maandagochtendblad voor Amsterdam is, zoals aangekondigd, op 4 Januari j.l. onder de naam "Nieuws en Sport" verschenen. Deze uitgave, die 4 pagina's omvat, kost het communistische krantenapparaat in feite slechts 2 extra-pagina's voor de Amsterdamse Waarheid-lezers. Zij ontvangen het blad gratis en zien hun avondkrant op Maandag met 2 pagina's verminderd.

VERTROUWELIJK

In "Nieuws en Sport" is niet vermeld dat het de Maandagochtend-uitgave van "De Waarheid" is. De inhoud bestaat voornamelijk uit sportnieuws. De uitgever, C.V. Persorganen, hoopt op deze wijze waarschijnlijk voor haar slechts 10 cent kostende sportkrant, een ruime colportagebasis te vinden. De aantrekkelijkheid van "De Waarheid" is tevens vergroot en dus is de mogelijkheid geschapen nieuwe abonne's te winnen.

Financiële acties

De campagne voor de vorming van een verkiezingsfonds van f 150.000,-- is nu in volle gang. Hoe vindingrijk men wel is met het uitdenken van nieuwe methoden, die de C.P.N. geld in het laatje kunnen brengen, moge blijken uit het feit, dat men zich sinds kort ten bate der Partij met de handel in aardappelen bezig houdt.

De C.P.N., die kan terugzien op een goed geslaagde St. Nicolaas-chocolade-fondant-letteractie, pleegt aan de lopende band nieuwe aanslagen op de beurzen harer aanhangers. Rond Kerstmis werd een enveloppenactie georganiseerd; Amsterdam beleeft geregeld klaverjastournooien en in den lande zijn thans 10 tot 15.000 verkiezingsbusjes geplaatst. Een onlangs opgerichte vereniging van "Vrienden van het Verkiezingsfonds" zal zich belasten met de uitgifte van 40.000 verkiezingsaandelen van f 2,50. Uit deze "aandeelhouders" zal dan evenals vorig jaar een delegatie worden samengesteld, die een gratis reis naar Parijs zal maken. Waarom voor deze aandelenuitgifte een vereniging werd opgericht, is niet recht duidelijk. Mogelijk is het een camouflagetactiek, die i.v.m. recente onderzoeken inzake mogelijke overtredingen van de Loterijwet, de zaak voor Politie en Justitie nog ondoorzichtiger moet maken.

MANTELORGANISATIES IN 1953

In verband met de gebeurtenissen in de Sowjet-Unie kwam de grote plooibaarheid van de communistische mantelorganisaties goed van pas. Op het terrein van de propaganda voor de "gewone man" drukten de problemen trouwens minder zwaar. In het algemeen verliep de ontwikkeling naar de huidige koers vrij kalm, hoewel niet geheel zonder schokken.

Toch bracht Stalin's dood vrijwel onmiddellijk enige praktische moeilijkheden, omdat de meeste mantelorganisaties reeds in het najaar van 1952 of in de eerste maanden van 1953 congressen hadden gehouden en richtlijnen voor de naaste toekomst hadden vastgesteld.

Aanvankelijk scheen het nog, dat zich in deze sector geen strubbelingen behoeften voor te doen. De propaganda bleef gericht op verbreding van de communistische invloedssfeer, uitvloeisel dus van een vrij rustige politiek op lange termijn.

De Internationale Conferentie ter Verdediging van de Rechten van de Jeugd (Wenen, eind Maart 1953) vond ongewijzigd doorgang, evenals de voorbereidingen voor het Wereldvrouwencongres in Juni te Kopenhagen.

Onzekerheden

De eerste tekenen van twijfel t.o.v. de wensen van het Kremlin bleken echter toen de zitting van de Wereld Vredes Raad, reeds in December 1952 aangekondigd, van maand tot maand werd uitgesteld. Ook in Nederland groeide de onzekerheid: een demonstratie tegen de E.D.G. -een zaak met internationale aspecten-, vastgesteld op 19 April, werd op het laatste ogenblik veranderd in een actie voor de handhaving van de (nationale) 5 Mei-herdenking.

De uitvoering van de besluiten der beide hiervoor genoemde internationale conferenties werd voorlopig opgeschort.

Zelfs de Wereld Vredes Raad, medio Juni tenslotte toch in Boedapest bijeengekomen, vermocht niet meer dan een uitermate vage uitspraak te doen betreffende vreedzame onderhandelingen door internationaal overleg.

Opmerkelijk was, dat juist het E.D.G.-verdrag niet meer in de communistische propaganda werd genoemd. Een actie van de Nederlandse Vredesraad ter gelegenheid van de behandeling van dit verdrag in de Tweede Kamer (23 Juli) ging als een nachtkraak uit. Het kwam in het geheel niet tot demonstraties.

Ook buiten ons land, tijdens het 4e Wereldjeugdfestival en de beide jeugdcongressen in Boekarest en Warschau, bleven de communistische leiders royaal aan de veilige kant door klakkeloos de uitspraak van de Wereld Vredes Raad te herhalen. Niemand wenste op te treden als de ontwerper van een nieuwe, krachtige politiek. Eerst moesten de interne moeilijkheden in de Sowjet-Unie tot een oplossing zijn gebracht. Tot zolang kon men slechts pogen de zaak drijvende te houden. Het wachten was op het verlossende woord van de Russische leiders.

Einde der besluiteloosheid

Op 30 Augustus vergaderde het Sowjet-Vredescomité. Het maakte een einde aan de onzekerheid door een scherpe afwijzing van de Europese Defensie Gemeenschap. Vrijwel onmiddellijk reageerde het Bureau van de Wereld Vredes Raad op gelijke wijze (Wenen, 6 September). Ook het Nederlandse weekblad "Vrede" herinnerde zich plotseling zijn afkeer tegen dit verdrag.

Van dat ogenblik af ontwikkelde zich in de communistische gederen, met name in de Vredesbeweging, "Verenigd Verzet 1940-1945" en "Dat Nooit Weer", een toenemende activiteit, die culmineerde in het Demonstratief Congres van Waakzaamheid tegen de herleving van het Duitse militarisme te Amsterdam op 17 Januari 1954. De oproep voor dit congres werd reeds gelanceerd voordat de Wereld Vredes Raad in haar zitting van 23-28 November te Wenen eveneens de E.D.G. veroordeelde en opname van China in de U.N.O. eiste. Het z.g. "opiniononderzoek", overblijfsel uit de periode van algemene besluiteloosheid, kwam definitief op het tweede plan.

Het A.N.J.V. streed op eigen terrein door actie te voeren onder de militairen tegen de nieuwe verlofregeling in het algemeen en het Kerstverlof in het bijzonder.

VERTROUWELIJK

Het lijkt geen twijfel, dat thans de omstandigheden voor de communisten gunstiger zijn dan in het begin van 1953. De op handen zijnde conferentie van de Grote Vier heeft in de vrije wereld de hoop op ontspanning verlevendigd. Indien de Nederlandse regering, zo luidt de waarschuwing der communisten, er prijs op stelt de beraadslaging van de Grote Vier in Berlijn te belemmeren, kan zij niet beter doen dan de ratificatie van het E.D.G.-verdrag door de Eerste Kamer (19 Januari) te bewerkstelligen.

Mantelorganisaties in December 1953

Algemeen

Voor de mantelorganisaties gold in de jongste verslagperiode in het algemeen het parool medewerking te verlenen aan de voorbereidingen voor het Nationale Congres van Waakzaamheid tegen het Duitse militarisme, georganiseerd door de Nederlandse Vredesraad.

A.N.J.V.

De A.N.J.V.-agitatie in en ten opzichte van de militaire organisatie culmineerde aan het eind van 1953 in de verspreiding van tegen de nieuwe verlofregeling gerichte pamfletten op 16 en 17 December in een tiental Nederlandse garnizoensplaatsen.

De reeds enige tijd lopende petitionnementsactie van het A.N.J.V. werd besloten met het aanbieden van de verzamelde handtekeningen aan de Minister van Oorlog; voor dit doel brachten op 21 en 22 December A.N.J.V.-delegaties een bezoek aan de Residentie. In beide gevallen vermeden de requestanten echter zorgvuldig de naam van het A.N.J.V. te noemen.

Hoewel in die kringen het voornemen bestond ook tijdens de Kerstdagen pamflettenacties in verschillende garnizoensplaatsen op touw te zetten, werd aan dit plan geen uitvoering gegeven.

De A.N.J.V.-leiding ziet de onderhavige activiteit niet als doel op zichzelf, doch als een tegen de E.D.G. gericht strijdmiddel, waarvan zo goed en intensief mogelijk gebruik dient te worden gemaakt.

Nederland-U.S.S.R.

De vereniging "Nederland-U.S.S.R." verzorgde de uitgave van een nieuw bulletin "De vakbeweging in de Sowjet-Unie".

HOOFDSTUK III - VAKBEWEGING

Algemeen

Wanneer men de activiteiten der communisten in 1953 op het ruime operatieveld der vakbeweging wil overzien, dan kan evenals bij de Partij worden vastgesteld, dat het gehele optreden der E.V.C. welhaast vanzelfsprekend in het teken van de "eenheid van actie" stond.

Door zwakte gedwongen en om uit het isolement te geraken, wordt deze eenheid onder alle omstandigheden als de meest noodzakelijke en tevens ideale tactiek gekenschetst. Hoewel niet altijd om dezelfde redenen, wordt deze tactiek ook buiten Nederland door de communistische vakorganisaties toegepast. De E.V.C. volgt hier de internationale lijn.

In organen als het Kominformblad en het W.V.V.-periodiek wordt de eenheid van actie regelmatig besproken en aan de communisten in de "kapitalistische" landen voorgeschreven.

In de loop van 1953 hebben de communisten via de E.V.C. op verschillende fronten en op onderscheidene manieren getracht vorengenoemde tactiek in praktijk te brengen teneinde het contact met de massa te herstellen.

1. onderde werklozen. Reeds in 1952 was gewerkt aan het opbouwen van een hechte organisatie van plaatselijke werklozencomité's, waardoor C.P.N. en E.V.C. ook anders- en ongeorganiseerden onder hun invloedssfeer trachtten te brengen. Ter stimulering van dit infiltratiewerk werd de 1 Februari-werklozendemonstratie in Den Haag opgezet. Deze goed voorbereide actie kwam nadelig beïnvloed door het slechte weer en de nationale watersnoodramp niet toe aan de begeerde grootse opzet. Door tewerkstelling in de ramgebieden en door seizoenarbeid verminderde het aantal werklozen zeer en verdwenen vrijwel alle door de E.V.C. opgezette plaatselijke comité's. Gedurende de laatste maanden van 1953 trachtte de E.V.C., evenwel zonder veel succes, de oude werklozenorganisatie nieuw leven in te blazen.
2. onder P.T.T.-beambten. Door de wederinvoering van het Ambtenarenverbod einde 1951, duchtte de E.V.C. ernstige moeilijkheden voor het voortbestaan van de B.N.O.P., haar bedrijfsbond voor overheidsperoneel. In verband hiernede nam zij in 1952 -onder camouflage van haar daadwerkelijk aandeel- het initiatief tot de oprichting van een "neutrale" vakorganisatie voor P.T.T.-peroneel "Ons Belang". In de grote steden werd enige aanhang, ook van niet-communisten, verkregen. De bij de opzet door de E.V.C. in acht genomen voorzichtigheid had tot gevolg dat slechts weinigen de ware situatie doorzagen en deswege voor het lidmaatschap bedankten. Toen de C.P.N.-E.V.C. in December 1953 tegen de wil van de meerderheid der leden aanstuurde op aansluiting van "Ons Belang" bij het N.V.V., kwam het communistische streven evenwel zeer duidelijk aan het licht. Dit leidde tot een zodanige botsing, dat een grote groep uittrad. Zich onttrekkend aan de communistische invloedssfeer stichtten de ontevredenen een eigen organisatie, aansluiting zoekend en verkrijgend bij de Nederlandse Vak Centrale.

3. onder het Amsterdamse gemeentetram-personeel. Na zorgvuldige voorbereiding namen enkele E.V.C.-ers in de zomer van 1953 contact met andersgeorganiseerden op, o.m. door het houden van huiskamerbijeenkomsten en het afleggen van huisbezoeken. Uit de benaderde figuren werd een vertegenwoordigende commissie, de Commissie in Unieverband, samengesteld, teneinde personeelsbelangen te behartigen. Hoe onvolmaakt ook, was hier dus sprake van overleg tussen leden van E.V.C., N.V.V., K.A.B. en C.N.V. Daar ook hier de E.V.C.-ers voorzichtig opereerden, kon deze commissie een zeker gezag onder het personeel verkrijgen. Haar parolen volgend nam een aanzienlijk aantal van de trammannen deel aan de actie "modelrijden". Daar velen hunner aan een herhaling van deze actie niet wensten mede te werken, liep de zaak echter op niets uit en taande het gezag der commissie zodanig, dat deze spoedig daarna werd ontbonden.

4. de algemene actie i.v.m. de loonronde van 1 Januari 1954. Slechts enkele zeer beperkte kleine stakingsacties werden gedurende de nazomer door de E.V.C. opgezet of gesteund. Overigens volstond zij ermee -ter vergroting van de mogelijkheden van eenheid van actie- de Uniebondseisen inzake de nieuwe loonronde te ondersteunen. Voortdurend werd door middel van de E.V.C.-organen en in pamfletten gewezen op de noodzaak van een eendrachtig optreden van alle arbeiders. Om aan haar streven kracht bij te zetten organiseerde de E.V.C. tevens de 11 October-demonstratie in Amsterdam. Met uiterste zorg trachtte zij hieraan een massaal en algemeen karakter te geven, door zoveel mogelijk andergeorganiseerden er bij te betrekken. Het werd geen succes, maar toch slaagde zij er nog in een aantal niet-E.V.C.-ers uit verschillende streken des lands te doen opkomen. De totale actie inzake loonsverhoging is evenwel niet bevredigend verlopen. Het optreden der regering, de reactie van de Uniebondsbestuurders en lauwheid der arbeiders, verschaften de E.V.C. het inzicht dat het ondoenlijk was deze loonronde-kwestie met succes als basis voor eenheid van actie te gebruiken.

5. het werken met z.g. vrije lijsten bij kernverkiezingen. Zoals dit reeds eerder het geval was, is de E.V.C. ook in 1953 in enkele grote bedrijven bij kernverkiezingen uitgekomen met z.g. vrije- of eenheidslijsten, waarop naast E.V.C.-ers ook anders- en ongeorganiseerden candidaat waren gesteld. Hoewel deze methode bij de arbeiders bekend is, slaagde de E.V.C. er bij enige bedrijven in een kleine winst te boeken en haar aantal zetels in de kernen te vergroten.

In alle hiervoren opgesomde gevallen werden de tot samenwerken bewogen personen, georganiseerd in de Uniebonden, tevoren zorgvuldig benaderd. Evenwel werden zij, wanneer hun relatie met de E.V.C. amper bekend werd, gedwongen deze te verbreken op straffe van roeyement.

Dit noopte de E.V.C.-leiding de aangesloten bedrijfsbonden op dit gevaar te wijzen en aan te dringen op nog grotere voorzichtigheid bij het infiltratiewerk, teneinde verkregen steunpunten niet prompt weer te verliezen.

Ter ondersteuning van het werken onder de Uniebondsleden besloot de E.V.C.-leiding het vroegere orgaan "De Stem van de N.V.V.-er" te doen vervangen door een blad van bredere opzet, de "Stem uit de Vakbeweging". Hierdoor hoopte men niet alleen N.V.V.-ers, doch ook confessioneel georganiseerden beter te kunnen beïnvloeden. Het effect blijkt voorshands mager.

Resumerende kan worden gesteld, dat het openbaar optreden der E.V.C. ook in 1953 nog in sterke mate aan kracht en betekenis inboette. Deze vakcentrale zal zich nu meer gaan toeleggen op het ontplooiën van activiteit in het verborgene, o.m. langs de weg van infiltratie in de Uniebonden.

Interne organisatie

In Juni 1953 werd in de E.V.C.-bedrijfsbonden een nieuwe contributie-regeling ingevoerd, welke over het algemeen een aanzienlijke verlaging der inkomsten inhield.

In de loop van het jaar werd een krachtige algemene ledenwerfactie ingezet, die sedert October intensiever werd. Hoewel tegenover geboekte winsten meestal flinke verliezen staan, wordt een kleine ledenwinst thans toch aanwezig geacht.

Sinds 1948 was van jeugdwerk der E.V.C. nauwelijks sprake. Na het E.V.C.-congres van December 1952 werd hiermede echter een speciale bestuurder belast. Sindsdien valt -zij het nog op zeer bescheiden schaal- een opleving waar te nemen.

Eveneens i.v.m. beslissingen van dit E.V.C.-congres, werd de scholing van afdelings- en bedrijfskader met kracht ter hand genomen. De behandelde stof (sociale wetgeving) ligt evenwel boven het bevattingsvermogen der cursisten, zodat de belangstelling voor de scholing aan het tanen is.

Een drietal bonden congresseerde statutair in de loop van 1953.

Op het B.N.O.P.-congres -einde April 1953- bleek, dat de aanvankelijk in deze bedrijfsbond gekoesterde vrees voor uitvoering van het ambtenarenverbod, goeddeels was verdwenen.

Op het ultimo Mei 1953 gehouden A.B.S.T.N.-congres werd besloten de "Algemene Bond van Spoorweg-, Tram- en Nevenbedrijvenpersoneel" om te dopen in "Algemene Bond van Vervoerspersoneel". (A.B.V.)

"De Metaal" congresseerde in het laatst van October.

Vergader-activiteit

In 1953 belegden de E.V.C. en haar aangesloten bedrijfsbonden opmerkelijk weinig openbare vergaderingen, hetgeen aanleiding gaf dit verschijnsel te toetsen aan de situatie in voorgaande jaren.

Het onderstaande overzicht (met afgeronde cijfers) is samengesteld uit alle dezerzijds ontvangen rapporten van openbare samenkomsten belegd door de E.V.C. en haar bonden en door onder haar invloed staande actiecomité's--

jaar	aantal openbare vergaderingen	totaal aantal bezoekers de- zer verg.	gemiddeld aantal bezoekers per vergadering
1947	290	65.000	225
1948	325	61.000	190
1949	290	60.000	205
1950	215	63.000	295
1951	245	38.375	155
1952	280	35.000	125
1953	100	13.375	130

Het totale bezoek is dus na 1950 aanzienlijk gedaald, evenals het gemiddeld aantal aanwezigen per vergadering. Aanvankelijk belegde de E.V.C. ondanks het teruglopende bezoek nog evenveel samenkomsten als tevoren; 1953 geeft echter aan, dat de E.V.C. uit de slechte opkomst wellicht lering heeft getrokken en er toe is overgegaan ook het aantal vergaderingen te beperken. De geringe belangstelling voor het optreden der E.V.C., tot uiting komend in een sterke terugval van het aantal bezoekers van haar bijeenkomsten na 1950, kan zeer wel het gevolg zijn van een vermindering van de openlijke activiteit der E.V.C.

In verband met het voorgaande kan het hieronder vermelde staasje enigermate als vergelijkingsmateriaal dienen. Het toont aan, dat er na het jaar 1950 ook een opmerkelijke terugval is waar te nemen in het aantal arbeidsdagen, verloren gegaan door werkstakingen en uitsluitingen. Met uitzondering van de op eigen waarneming gebaseerde cijfers voor 1953, zijn deze gegevens ontleend aan publicaties van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

jaar	aantal geschillen	aantal verloren arbeidsdagen
1947	272	203.400
1948	183	131.400
1949	116	289.400
1950	79	162.500
1951	85	66.700
1952	40	31.200
1953	56	29.000

Nadrukkelijk moet worden opgemerkt, dat het in dit overzicht opgesomde aantal geschillen en verloren arbeidsdagen geenszins alleen voor rekening van de E.V.C. en de door haar gedirigeerde actiecomité's komt.

Wel heel duidelijk blijkt dit uit de cijfers over 1952 en 1953. In die jaren gingen alleen al tengevolge van één arbeidsconflict, i.c. de door een N.V.V.-bond gesteunde staking bij "De Ommelanden" te Groningen, resp. 62% en circa 50% van het totaal der arbeidsdagen verloren. Hieraan had de E.V.C. part noch deel.

Deze communistische vakcentrale slaagde er weliswaar na 1950 nog in om hier en daar stakingen te doen uitbreken, doch deze acties bleven gering van omvang en verliepen snel.

Internationaal

De Internationale Conferentie voor de Verdediging, de Verbetering en de Uitbreiding van de Sociale Zekerheid, van 2-6 Maart te Wenen gehouden, vond slechts weinig weerklank in Nederland. Het communistische Wereld Vak Verbond, dat als organisator optrad, beoogde hiermede de arbeiders in de verschillende landen een geschikt middel ter bereiking van de eenheid van actie aan de hand te doen.

De E.V.C. slaagde erin haar delegatie naar het derde W.V.V.-congres, van 10-21 October 1953 te Wenen, een tamelijk algemeen karakter te geven, door de opname van verschillende andersgeorganiseerden. "Eenheid van actie" was ook op dit congres het hoofdthema.

Gewezen werd op de noodzaak deze eenheid in de bedrijven te verwezenlijken op basis van felle klassestrijd en met accentuering van het contrast tussen Oost en West. (rede van Louis S. aillant).

Anderzijds klonk hier ook een nieuw geluid door, want in navolging van de gang van zaken in Italië, wil men in de strijd voor lotsverbetering tevens aansluiting zoeken bij andere bevolkingsgroepen. Ook werd een meer positieve houding van de aangesloten vakorganisaties bepleit, door het mede ijveren voor de opvoering der productie, doch onder voor de arbeiders aanvaardbare voorwaarden (rede van G. Di Vittorio).

Vakbeweging in December 1953Bedrijfswerk

Het bedrijfswerk beperkt zich in hoofdzaak tot de periodieke uitgifte van "bedrijfsledenkranten", met voor het merendeel artikelen, die de "wantoostanden" in de bedrijven in meerdere of mindere mate gekleurd weergeven. Als uitbreiding van dit werk kan gezien worden het uitkomen van enkele nieuwe E.V.C.-bedrijfskranten.

Pogingen om bestaande E.V.C.-bedrijfsbesturen meer zelfwerkzaam te doen zijn, dan wel nieuwe in het leven te roepen, werden doorkruist door het C.P.N.-bedrijfswerk. Hierbij deed de partij veelal een beroep op reeds lang in functie zijnde E.V.C.-bedrijfsbestuursleden om zitting te nemen in het bestuur van een der C.P.N.-bedrijfsafdelingen. Dit heeft kennelijk de activiteit der E.V.C.-functionarissen in talloze bedrijven sterk geremd.

Vredeswerk

De Partij heeft ook de E.V.C. ingeschakeld bij haar pogingen om het Nationaal congres van Waakzaamheid tegen het Duitse militarisme te doen slagen. In verschillende bedrijven werden delegaties samengesteld ter afvaardiging naar deze bijeenkomst op 17 Januari 1954 te Amsterdam.

Bovendien zonden groepen arbeiders petitie's naar de voorzitter van de Eerste Kamer om adhaesie te betuigen met diens opvatting, dat het E.D.G.-verdrag niet door de Kamer dient te worden aangenomen.

Internationale binding

In "De Metaal"-E.V.C. werden de eerste voorbereidingsmaatregelen getroffen voor het sturen van een zo breed mogelijk samengestelde delegatie naar het 2e Congres van de I.B.A.-Metaal-W.V.V.

Op 3 en 4 Juli 1953 werd op een zitting van het Administratief Comité van deze Internationale Beroeps Afdeling besloten dit congres deze aanstaande zomer in Wenen te doen plaatsvinden.

HOOFDSTUK IV - ANDERE STROMINGEN

Activiteit van oud-politieke delinquenten

Tot goed begrip van hetgeen zich in de kringen der oud-politieke delinquenten afspeelt, dient er hier op te worden gewezen, dat begin 1953 de voornaamste activiteit op dit terrein nog uitging van de Stichting "Oud-Politieke Delinquenten" en de "Werkgemeenschap Europa", met als belangrijke figuren respectievelijk Mr J.A. Wolthuis en Paul van Tienen.

De werkzaamheden der Stichting lagen voornamelijk op het sociale vlak, terwijl de Werkgemeenschap zich meer op ideologisch terrein bewoog.

Aanvankelijk wenste ook de W.G. Europa geen politieke organisatie te zijn of te worden, In het Aprilnummer 1953 van haar orgaan "De Dialoog" werd echter plotseling het roer omgegooid en de mening verkondigd, dat de tijd rijp werd geacht voor de vorming van een politieke organisatie om ook in de Nederlanden de doelstellingen van de Europese Sociale Beweging (E.S.B.) te verwezenlijken.

Tot goed begrip moge hier nog worden vermeld, dat de E.S.B. kan worden gekenschetst als een in Europees verband samengaan van neo-nazistische groeperingen, die de overkoepeling vormt van de bij haar aangesloten nationale organisaties. Het hoogste orgaan hiervan is de Studiecommissie, waarin afgevaardigden der diverse landen zitting hebben.

N.E.S.B.

Na bovengenoemde koersverandering verschenen artikelen in "De Dialoog", van de hand van Wolthuis en Van Tienen, waarin openlijk werd gepleit voor een hernieuwde beleving van het nationaal-socialisme en het fascisme en die de inleiding bleken te zijn voor de oprichting van de Nationaal-Europese Sociale Beweging (N.E.S.B.), Hiervan werd medio Juni 1953 via het A.N.P. aan de pers mededeling gedaan. Zij omvatte de Sociale Bewegingen, zowel in Nederland als in Vlaanderen. Als Algemeen Leider der N.E.S.B. trad op Paul van Tienen, als Werkleider voor Nederland Mr Wolthuis.

De Werkgemeenschap Europa zou als culturele organisatie onafhankelijk van de N.E.S.B. blijven voortbestaan. "De Dialoog" werd echter het orgaan van de politieke organisatie.

Hierna ontwikkelden de gebeurtenissen zich in een snel tempo. Vermeld moge worden de colportage-acties met het blad "Alarm", die in begin Augustus vorig jaar te Amsterdam en Haarlem werden ingezet, doch waaraan door een spoedig ingrijpen der politie een einde werd gemaakt.

De daarop volgende arrestatie der beide kopstukken van de beweging, leidde tot hun veroordeling wegens het deelnemen aan een verboden vereniging.

Van een zich naar buiten manifesterende activiteit der N.E.S.B. was na het vonnis niets meer te bekennen. De verwachting is gewettigd, dat de beweging haar standpunt nader zal bepalen na de uitspraak in hoogste ressort.

De politieke activiteiten van Wolthuis, die geenszins de goedkeuring wegdroegen van zijn medebestuurders in de Stichting Oud Politieke Delinquenten, leidden er toe dat hij als voorzitter van deze stichting aftrad.

Aangenomen mag worden dat het merendeel der bij de St. O.F.D. aangeslotenen het eens is met de zienswijze van het bestuur dat geen politiek dient te worden bedreven. Toch worden, zij het sporadisch, geluiden vernomen, waaruit mogelijk geconcludeerd zou kunnen worden, dat men zich wellicht in de toekomst toch niet afkerig zal betonen van het inslaan van een politieke koers.

Het blijft derhalve geboden de verdere ontwikkeling nauwkeurig gade te slaan, omdat het niet onmogelijk is dat enkele figuren zullen trachten de Stichting te gebruiken als een reservoir, waaruit toekomstige leden voor de N.E.S.B. (mogelijk in een ander kleed gehuld) kunnen worden geput.

Socialistische Unie

Deze hield in begin 1953 op te bestaan als politieke partij. De teleurstelling over de verkiezingsuitslag zal hieraan vermoedelijk niet vreemd zijn. Haar orgaan "Nieuwe Wereld" werd van partijorgaan een blad ter discussie en voorlichting.

Anarchisme

In de "Federatie van Anarchisten in Nederland", uit welke oprichting bleek dat een zekere mate van eenheid onder de anarchisten tot uitdrukking was gekomen, traden in het najaar van 1953 scheuringsverschijnselen op.

De Derde Weg

Het aantal adhaerenten van deze vredesbeweging vertoonde een sterke achteruitgang. Hiermede gepaard ging een aanmerkelijke vermindering van de oplaag van het orgaan. Meer en meer worden ook critische geluiden vernomen uit de beweging zelf. Nog steeds is geen oplossing gevonden voor wat als het kernprobleem der beweging wordt gevoeld, n.l. hoe te voorkomen dat De Derde Weg, die een eigen onafhankelijk standpunt t.o.v. de vrede wil innemen, in aanraking komt met een der andere blokken waartegen men zich keert.

Nieuwe ontwikkeling

Uit het orgaan van de Socialistische Unie "Nieuwe Wereld" kan worden afgeleid dat deze organisatie tot nieuw leven tracht te komen. Het nummer van 23 December 1953 is grotendeels gewijd aan de Beginselverklaring, waarin een aantal punten is weergegeven, waarop de politiek der socialisten zich dient te richten. Uitdrukkelijk wordt daarin vermeld, dat de socialisten de strijd voor hun grondbeginselen voeren zonder aanwending van geweld. Voorop stellende dat zij de kapitalistisch-burgerlijke bestuurdersvorm afwijst, "omdat socialisten het privaatbezit van productiemiddelen als crisis- en oorlogsverwekker verwerpen", staat de

VERTROUWELIJK

Socialistische Unie Beroeps- en Bedrijfsorganisaties voor als organen, die de werkers rechtstreeks invloed op wetgeving en uitvoering verschaffen, en die primair geacht worden voor een nieuwe maatschappijvorm.

Bestreden wordt de opvatting dat economische en politieke strijd twee afzonderlijke gebieden bestrijken. Ervan uitgaande dat ieder stuk economische strijd in feite een stuk politieke strijd is, dient gezocht te worden naar de synthese hiervan.

Het Centraal Bestuur der Socialistische Unie wendde pogingen aan om tot de oprichting van een "Liga voor Internationale Ontwapening" te komen; deze leidden tot overleg met de Centrale Werkgroep van de "Derde Weg". Beide besturen namen het gemeenschappelijk besluit een comité in te stellen. Het zal op korte termijn een vergadering van geestverwante organisaties moeten voorbereiden ter bevordering van het vredeswerk. Men wil zich richten tot de A.N.V.A., de Doopsgezinde Vredesbeweging, de F.A.N., "Kerk en Vrede", de O.B.S., het O.V.B., de Quakers en "De Dage-raad".

HOOFDSTUK V - ACTIVITEIT VAN INDONESIERS

Voorzichtiger optreden

Bij een terugblik op 1953 kan in de eerste plaats worden opgemerkt, dat de verwijdering uit Nederland van R.M. Sunito, Voorzitter van het hoofdbestuur der "Perhimpunan Indonesia" en Go Gien Tjwan, Directeur van het persbureau "Antara" te Amsterdam, de activiteit der Indonesische communistische studenten in Nederland heeft geremd. Inzonderheid de "Perhimpunan Indonesia" (P.I.) en de "Panitera Peladjar dan Pemuda Indonesia" (P.P.P.I.) hebben opmerkelijke voorzichtigheid betracht uit vrees voor verdere uitwijzingsmaatregelen der Nederlandse Regering. Zij hebben er daarbij zo veel mogelijk voor gewaakt hun voortgezet contact met Nederlandse communisten (en communistische organisaties) en hun verbindingen op internationaal communistisch terrein voor de buitenwacht te verheimelijken.

Het is verder opgevallen, dat de Indonesische communisten in Nederland veel belangstelling toonden voor het beleid der in het afgelopen jaar aan het bewind gekomen links-georiënteerde Indonesische Regering. De gedachte werd levendig, dat de kansen van de communistische beweging in Indonesië onder deze regering waren verbeterd. De Nederlandse communisten waren deze mening eveneens toegedaan. Kennelijk in verband hiermede schonken zij meer dan in vorige jaren aandacht aan de herdenking van de stichting der Republiek Indonesië (17 Augustus 1945). Alle Nederlandse communistische organisaties zonden gelukwensen aan de respectievelijke communistische verenigingen in Indonesië als uiting van solidariteit in de strijd voor de volledige vrijheid. Uiteraard impliceert dit ook instemming met de eisen der P.K.I. en haar nevenorganisaties tot vernietiging van alle Nederlandse belangen in Indonesië.

Mede werd ingestemd met de P.K.I.-propaganda voor een sterk eenheidsfront, met de uiteindelijke bedoeling in Indonesië de macht te veroveren.

Peking - Amsterdam

In de kringen der Indo-Chinese studenten in Nederland viel in het afgelopen jaar grotere belangstelling voor de Chinese Volksrepubliek waar te nemen. Dit is enerzijds verklaarbaar door het feit, dat vele Indo-Chinese studenten in hun geboorteland (Indonesië) geen toekomst menen te kunnen vinden. Anderzijds deed de Peking-propaganda, o.a. geleid via de Legatie der Chinese Volksrepubliek te Bern, de belangstelling toenemen.

Nationalisme

De fel-nationalistische Surinamers in Nederland gaven ook in 1953 uiting aan hun eis volledige soevereiniteit aan hun geboorteland te verlenen. Een compromis, in welke vorm dan ook, achten zij volkomen onaanvaardbaar.

De Vereniging "Ons Suriname" en het "Nationaal Comité Suriname" wensen elke band met Nederland te verbreken.

Het jegens Nederland loyale "Nationaal Verbond Suriname" staat daar afwijzend tegenover, ofschoon het een zo groot mogelijke zelfstandigheid van Suriname ambieert.

Nieuw Beginselprogram P.K.I.

In December 1953 heeft de "Partai Komunis Indonesia" (P.K.I.) haar nieuwe beginselprogram onder de bevolking van Indonesië verspreid. Tijdens een openbare vergadering te Djakarta lichtte partijsecretaris Aidit dit program toe.

Volgens zijn beweren overheerst het buitenlandse kapitaal in Indonesië, met nog 70% als het Nederlandse aandeel.

Deze voorstelling van zaken verklaart o.m. waarom het "Nederlandse imperialisme" bij voortduring wordt gebrandmerkt als vijand nummer één. Bovendien heeft Nederland - aldus Aidit - zowel op burgerlijk als op militair gebied nog veel handlangers in Indonesië. Het is z.i. nodig een sterk nationaal eenheidsfront te vormen (op de weg naar een volksdemocratisch Indonesië).

In het December-nummer van "Politiek en Cultuur" heeft Henk de Vries aan het nieuwe beginselprogram een beschouwing gewijd. Daaruit blijkt o.a., dat de Partijraad van de P.K.I. voor de leden een partij-eed heeft geformuleerd.

Communistische solidariteit

"De Waarheid" van 2 December j.l. publiceerde, dat het EVC-hoofdbestuur zijn "broederlijke strijdgroeten" heeft gezonden aan de communistische "Sentral Organisasi Buruh Seluruh Indonesia" (SOBSI), zulks ter gelegenheid van haar zevenjarig bestaan. (De SOBSI werd 29 November 1946 opgericht). In verband met dit feit stelde het CPN-dagblad, dat en het Indonesische en het Nederlandse werkende volk lijden onder de uitbuiting en onderdrukking der Nederlandse imperialisten, de gemeenschappelijke vijand. Als een der voorbeelden van de kracht der SOBSI en van het vertrouwen, dat zij onder de Indonesische arbeiders geniet, noemde "De Waarheid" de strijd (staking) van de Indonesische schepelingen medio 1953 te Rotterdam ter verkrijging van de Lebaran-gratificatie van de Rotterdamse Lloyd. (Deze staking werd destijds ook door de EVC gesteund).

De "Perhimpunan Indonesia" (P.I.) en de "Panitera Peladjar dan Pemuda Indonesia" (P.P.P.I.) ontwikkelen achter de schermen enige activiteit. Beide ijveren voor vergroting van haar ledental.

De met medewerking van de P.I. opgerichte arbeidersvereniging "Ikatan Buruh Indonesia" (I.B.I.) te Amsterdam vierde kortgeleden haar eenjarig bestaan, waarbij de P.I.-er Suratman (sindsdien naar Indonesië teruggekeerd) er op heeft gewezen, dat de I.B.I. werd opgericht voor een binding met de SOBSI. De I.B.I. beschikt over een fonds voor werkloze Indonesische arbeiders.

12 - 1 - 1954

HOOFDSTUK VI: OVERZICHT DER STAKINGEN IN DECEMBER 1953

Stakingen overzicht in
December 1953

<u>Bedrijf</u>	<u>Aanleiding</u>	<u>Inmenging Vakbonden</u>	<u>Resultaat</u>	V o l g n o
Hollandse Beton Maatschappij werk uitvoerende te Amsterdam	Arbeiders eisten een hoger loon	A.B.W.B.-EVC steunde de stakers	Geen	1
D.U.W.-object in "De Peel" Noord-Brabant	Stakers waren het niet eens met de arbeidsvoorwaarden	Geen	Geen	2
Bouwvakarbeiders te den Haag	Protest tegen opheffing van het risico-fonds	A.B.W.B.-EVC stookte	Geen	3
N.V.Twentse Stoomblekerij te Goor	Arbeiders eisten uitkering van een kerstgratificatie	Geen	Geen	4
N.V.Echfa te Enschede	Te lage temperatuur in de afdeling pakkerij	Geen	Directie zegde toe de stoker opdracht te geven de temperatuur op te voeren	5

V Begin De onder de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal stakers
o in aan. De boven de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal ar-
l vori- beiders aan dat in normale toestand werkzaam is.
g ge .: staking met vooraf bepaalde tijdsduur (korter dan 24 uren)
n maand -: staking met vooraf bepaalde tijdsduur (24 uur of langer)
o =: staking met niet vooraf bepaalde tijdsduur.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31					
1		100																																		
		per 1/12: 100; per 3/12-93																																		
2		40																																		
3					650	gedurende een uur																														
4																																			650 170	enkele uren
5																																				enkele uren 70 13